

图书在版编目(CIP)数据

阿沛·阿旺晋美 / 《阿沛·阿旺晋美》编委会编.

北京: 中国藏学出版社, 2002

ISBN 7-80057-462-8

I. 阿... II. 阿... III. 阿沛·阿旺晋美—生平事迹—藏语、汉语 IV. K827=7

中国版本图书馆CIP数据核字 (2002) 第029820号

阿沛·阿旺晋美

名誉顾问: 王兆国 陈虹 刘延东 李德洙

主 编: 拉巴平措

副 主 编: 李国清 阿沛·才旺 大丹增 高淑芬 德木·旺久多吉

编 委: 拉巴平措 李国清 阿沛·才旺 李佐民 大丹增

张羽新 高淑芬 德木·旺久多吉 阿沛·丹增晋美

鲁虹 周炜 李建雄 旦增伦珠 江金·平措朗杰 徐醒生

责任编辑: 高淑芬 李建雄

图片编辑: 李建雄 德木·旺久多吉

图片说明: 阿沛·丹增晋美 李佐民

前 言: 周炜 李佐民

藏文翻译: 江金·平措朗杰

藏文审定: 大丹增

英文翻译: 向红筋 胡坦

英文审定: 胡坦

编 务: 鲁虹

装帧设计: 李明元

摄影作者: (本画册图片作者名单, 按藏文字母顺序排列)

高波 张小平 陈宗烈 陈群 陈鹏 阿多 扎果洛

尼玛次仁 邓勤 丹多 丹增托美 阿沛·丹增晋美

土登 德木·旺久多吉 才龙 王新庆 王宝水 刘隆

刘丽嘉 路中秋

出 版: 中国藏学出版社

发 行: 新华书店北京发行所

开 本: 特16开 (248mmX333mm)

页 数: 224页

版 次: 2002年5月第一版第一次印刷

书 号: ISBN 7-80057-462-8/Z · 266

定 价: 人民币380元

ISBN 7-80057-462-8

9 787800 574627 >

致 谢

感谢阿沛·阿旺晋美办公室、
西藏自治区文联、西藏摄影家协会、
西藏日报社、民族画报社、
新华社图片资料室、香港中国旅游出版社、
北京民族文化宫、解放军画报社
及各方对本画册编辑出版工作
给予的热忱支持和真诚协助！

ང་རང་གི་མི་ཚེ་འདིའི་རིང་ལ་མི་དང་
འབྲེལ་བ་བྱེད་པ་དང་ལས་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐད་
བྱ་དངོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཅུང་མི་གཞན་གྱིས་
གང་བཤད་ལ་ཉན་གྱི་མེད་པར་བརྟག་ཞིབ་དང་
བསམ་གཞིགས་བྱས་ནས་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་བཟུང་བ་དང་
མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་གྱི་ཡིད།

我这一生为人处事，
对任何事物的看法从来不人云亦云，
而是要经过观察思考形成定见，
坚持下去……

- ང་མོ་དག་དབང་འཛིགས་མེད་ཀྱི་ཉེ་དྲུས་ཀྱི་སྐུ་པར།
- 阿沛·阿旺晋美近照

ང་ཕྱི་དག་དབང་འཛིན་མེད།

阿 沛 · 阿 旺 晋 美

NGAPO NGAWANG JIGME

• ང་མོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཀྱི་འབྲུངས་
ཡུལ་བོད་ལྗོངས་མལ་ལོ་གུང་དཀར་རྫོང་གི་རྒྱ་
མཁུ་ཁང་།

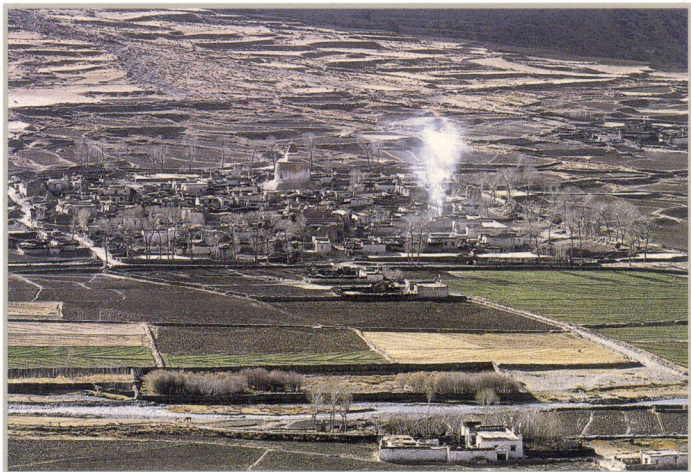
• ཀོང་པོའི་ང་མོད་ཕོ་བྲང་།

• ལྷ་སའི་ང་མོད་གཟིམ་ཤག

• 出生地——西藏墨竹工卡县甲玛赤康

• 西藏林芝的阿沛府

• 拉萨的阿沛宅

ཐུང་གཞི།

1951 ལོའི་ཟླ་ 5 ཚེས་ 23 ཉིན་པེ་ཅིན་རུ་《ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་ཐོད་ཀྱི་ས་གནས་……
 སྲིད་གཞུང་གཞིས་ཐོད་ཞི་བས་བཅིངས་བཀོད་ལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན་》(བསྐྱུས་མིང་གྲོས་མཐུན་……
 འོན་ཆོན་བརྩམ་བརྩུན་)ལ་མིང་རྟགས་བཀོད་དེ་ཐོད་ལ་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 ལྡན་པའི་རྒྱལ་སྐོར་གྱི་འབྱུང་ལྡན་གྱི་བ་དང་། ཐོད་མི་དམངས་རྣམས་འོད་སྤང་ལྡན་པའི་བདེ་སྲིད་ཀྱི་……
 འགྲོལ་ལ་རུ་སྐྱོད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་ནི་ཀྱུ་ཞི་མའོ་ཙེ་རུང་སྐྱེ་ཤིང་རུ་ཀྱུར་བའི་ཀྱང་དབྱང་གི་དབུ་ཁྲིད་
 མཉམ་སྦྲེབ་མི་རབས་དང་ཐོས་ཐོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་ལ་དགོངས་ནས་གཏན་འཁེལ་གནང་བའི་མཁུས་……
 མཛེས་ལྡན་པའི་རྒྱས་བཀོད་ལ་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་སྐོར་གྱི་རྒྱལ་ཁ་ཞིག་ཡིན། ད་ལྟ་ཀྱང་གོ་མི་དམངས་ཆབ་……
 སྲིད་གྲོས་མོལ་ཆོགས་འདུའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཀྱུ་ཞི་གཞོན་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་དང་……
 “གྲོས་མཐུན་འོན་ཆོན་བརྩམ་བརྩུན་”ལ་མིང་རྟགས་འགོད་མཁན་ཐོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་ཆ་ཆ་ཆ་ཆ་……
 ཡོད་པའི་སྐྱེ་ཆབ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ད་ཐོད་དག་དབང་འཛིན་མེད་མཆོག་གིས་ཐོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་……
 གཏོང་རྒྱ་དང་། མེས་རྒྱལ་གོང་རུ་གཅིག་འབྱུང་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྲིད། ཐོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཆོགས་འཕེལ་རྒྱས་……
 ཡར་ཐོན་ཡོང་བ་དང་མི་དམངས་ལ་བདེ་སྲིད་ཐོབ་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་རུ་སྐྱེ་རལ་ཆེན་པོ་བསྐྱོན་ནས་ལེགས་སྐྱེས་
 གལ་ཆེན་ཐུགས་གནང་ཡོད། ང་ཐོད་དག་དབང་འཛིན་མེད་མཆོག་སྐྱེ་དུག་དཔོན་རིགས་ཤིག་ནས་མི་……
 དམངས་སྲིད་ཞབས་འདེགས་པར་ཀྱུར་པའི་རུས་བསྐྱུན་མཐུན་སྲིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་དབྱང་གི་……
 དབུ་ཁྲིད་མི་རབས་གསུམ་གྱིས་ཐོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་མི་སྤྱར་བཙོན་ལེན་དང་། མཐུན་སྲིད། སྐྱོབ་གསོ་བཅས་……
 གནང་ནས་ཐོད་ཀྱི་རྒྱལ་གཅེས་ཡར་ཐོན་གྱི་སྐྱོབ་སྐྱེད་ཀྱི་ཆེ་རུ་གཏོང་ཐབས་ཀྱི་རོགས་སྐྱོར་གནང་བའི་……
 མཛེད་སྟོན་སྐྱེ་སྲིད་བར་གསུམ་རུ་འབྱུང་བ་མེད་པ་མཆོན་པ་དང་། ཀྱང་དབྱང་གི་དབུ་ཁྲིད་མི་རབས་གསུམ་
 གྱིས་ཐོད་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་མཛོང་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་གནང་ཐོག་རྒྱས་བཀོད་ཡང་དག་པ་གནང་ཐུགས་མཆོན་ལ།
 རུས་མཚུངས་སྐྱེད་སྐྱོན་གཞན་ཞིག་ནས་ཐོད་ཀྱི་རྒྱལ་གཅེས་ཡར་ཐོན་མི་སྤྱར་ཏང་དང་གཅིག་སེམས་གཅིག་……
 གཏན་དང་ཁྲེལ་གྲགས་མཉམ་འཁུར་ཁྲུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་མཆོན་ཡོད།

1949 ལོའི་ཟླ་ 10 ཚེས་ 1 ཉིན་ཀྱང་རུ་མི་དམངས་སྲིད་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་……
 གཞུང་དབུ་བརྟེན་ཏེ་ཐོད་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱ་དེ་མེས་རྒྱལ་གྱི་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་གོང་རུ་གཅིག་འབྱུང་ཡོང་
 བ་བྱ་རྒྱུའི་འགག་ཆའི་གོམ་རིམ་བརྒྱུག་རུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། 1950 ལོ་འགོར་ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་……
 གཞུང་གིས་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ཐོད་རུ་དབུ་ཁྲིད་སྐྱོད་བྱ་རྒྱུའི་བཀའ་ཕབ་པ་དང་རུས་མཚུངས་……
 ཐོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱུའི་མཛེད་སྟོན་ཐུབ་བསྐྱེད་གནང་ཐོག ཐོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་
 གཏོང་སྐྱོན་གྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་མྱོར་ཐོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་གྲོས་མོལ་སྐྱེ་ཆབ་བཏང་སྟེ་……
 ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་བརྒྱ་ཐོག་ཐོབ་ཐང་གནང་བ་མེད། འོན་ཀྱང་སྐབས་……
 དེའི་ཐོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་སྲིད་སྐྱོང་སྟེ་ཐུག་ཐག་དག་དབང་གསུང་རབ་ཀྱིས་གཙོས་པའི་བཅན་ཉེ་ཁ་……
 ཐུལ་རིང་ཐུགས་པ་ཁྱུང་ཤས་ཀྱིས་བཅན་རྒྱལ་རིང་ཐུགས་པའི་རྒྱས་བཀོད་འོག་ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་……
 གཞུང་གི་འཛིན་སྐྱོལ་ལ་བརྟེན་ལན་ཞུ་རྒྱ་རྒྱ་ཞིག དེ་ལས་སྟོན་སྟེ་མཛོན་སུམ་འཛོམས་མེད་ཀྱིས་བཅིངས་……
 འགྲོལ་ལ་འགོག་ཆོལ་དང་མེས་རྒྱལ་ཁ་སྐུལ་གྱི་བྱེད་སྐོར་སྟེ་ཐོབ་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འགག་ཆའི་རུས་སྐབས་འདི་ལྟ་……

1950 ལོའི་ཟླ་ 4 པའི་ནང་ར་མོད་རག་དབང་འཇིགས་མིན་མཆོག་པག་འཁྲོན་ལས་འཕར་ཐོག་མདོ་.....
 མཛད་སྤྱི་བྱུང་གི་གནས་སུ་འཁོད་དེ་རྩ་ལ་ནས་དོག་ཐོན་མ་གནང་གོང་། ཁོང་གིས་ར་རང་ཆབ་མདོར་ཐོན་.....
 ནས་མདོ་སྤྱིའི་ལས་འགན་ཆེས་ལེན་མ་དགོས་པར་ཐད་ཀར་ཤར་སྤྲུགས་སུ་བསྐྱོད་ནས་བཅིངས་འཁྲུལ་དམག་
 དང་ཁི་བའི་སྤོས་མོལ་བྱས་ཆོག་པའི་སྟེན་ཞུ་བཀའ་ཤག་ལ་ཕྱུལ་གནང་ཡང་བཀའ་ཤག་གིས་ཁས་ལེན་མ་བྱས་
 པ་རེད། ཁོང་ཆབ་མདོར་ཕེབས་འབྱོར་བྱུང་རྗེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱ་ལྷུལ་དམག་སྟོང་ཐག་འགའ་ཕྱིར་སྤོག་གཏོང་
 རྒྱའི་བཀའ་ཕབ་པ་དང་། བཀའ་ཤག་ལ་སྟེན་ཞུ་ཕྱུལ་ནས་ཁིང་བྲན་རྣམས་དཀའ་སྤྲུག་ཆེ་བས་སུ་མཐུད་དེ་
 དམག་དཔུང་རྒྱ་བསྐྱེད་གིས་དམག་བྲལ་གནང་མི་འོས་ཤིང་། དེ་ལས་ཁི་བས་སྤོས་མོལ་གནང་གལ་ཆེ་.....
 ལུགས་ཞུས་གནང་བ་རེད། ཆབ་མདོ་བཅིངས་འཁྲུལ་བྱུང་རྗེས་ཁོང་གིས་རྩ་ཉིང་ཐོག་མདོ་སྤྱིའི་ལས་བྱ་.....
 དང་བཅས་པའི་མེར་སྐྱུད་ཐོན་རིགས་བཞི་བརྒྱ་ཤར་ཐུན་མོང་ཐོག་མིང་རྟགས་བཀོད་པའི་སྟེན་ཞུ་གཉིས་.....
 བཀའ་ཤག་ལ་ཕྱུལ་གནང་ནས་རང་ཐོག་གི་སྤྱོད་བ་དང་ཤུང་ཁུན་ཏང་གིས་བོད་བཅིངས་འཁྲུལ་གཏོང་རྒྱའི་
 གནད་དོན་ཐད་ཀྱི་མཛད་སྤྲུགས་སྤྱི་དྲུག་གི་ཤོ་བ་གང་ལོན་པར་གཞིགས་ནས་བཅིངས་འཁྲུལ་དམག་བོད་རྒྱ་
 དཔུང་སྐྱོད་བྱ་རྒྱ་ཞི་བོད་ལ་རིགས་རལ་བྱས་ནས་འཛུགས་སྐྱོན་གོང་སྤེལ་གཏོང་རྒྱ་དང་། མི་དམངས་ལ་བདེ་
 རྒྱུད་རྒྱ་རྒྱ། མི་རིགས་དར་རྒྱས་ཡོང་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་དོན་རྒྱ་རེད་ན་བཀའ་ཤག་ནས་གང་མཚུགས་སྤྱི་ཆབ་.....
 གཏོང་གནང་གིས་ཀྱང་དབྱང་དང་སྤོས་མོལ་གནང་དགོས་ཀྱི་སྟེན་ཞུ་ཕྱུལ་གནང་བ་རེད།

གྲུང་དབྱུང་མི་དམངས་མིང་གཞུང་གི་བོད་ཁི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་མཛད་སྤྱེགས་ཀྱི་སྐུལ་.....
 འདེབས་འོག་མཐར་བོད་ས་གནས་མིང་གཞུང་གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་འགྱུར་བ་བྱུང་ནས་ 1951 ལོའི་ཟླ་ 2 པའི་....
 བར་ར་ཨོད་རག་དབང་འཛིགས་མེད་དབང་ཆ་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་སྐུ་ཚབ་གཙོ་བོ་དང་། ཁེ་སྲུང་བསོད་ནམས་
 དབང་འདུལ། ལྷུབ་བརྟན་བརྟན་དར། ལྷུབ་བརྟན་ལེགས་སྟོན། བསམ་པོ་བརྟན་འཛིན་དོན་གྲུབ་བཅས་
 དབང་ཆ་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་སྐུ་ཚབ་རྩ་མརགས་ནས་ལེ་ཅིན་རྩ་གྲུང་དབྱུང་མི་དམངས་མིང་གཞུང་དང་ཁི་བའི་
 གོས་མོལ་བྱ་རྒྱ་གཉན་འཁེལ་བྱས། ར་ཨོད་རག་དབང་འཛིགས་མེད་དོན་ཚོན་མ་གནང་གོང་རྒྱ་ལའི་བྲ་མར་
 ལྟན་ཞུ་འབུལ་གནང་གིས་བོད་འདི་གྲུང་གོའི་མངའ་ཁོངས་ཡིན་ལུགས་ཞལ་བཞེས་ཁ་གསལ་གནང་བ་དང་།
 མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་བོད་རྩ་དབྱུང་རྒྱུད་བྱ་རྒྱུར་མོས་མཐུན་གནང་ན་གཞི་ནས་གོས་མོལ་ལམ་...
 རྟོངས་ཡོང་རྒྱུ་དེ་ལ་ཞུས་གནང་ཡོད།

1951 ཨོཾ་ 4 བར་ར་ཨོད་རག་དབང་འཇིགས་མེད་སོགས་སྐྱ་ཆོ་བ་གསུམ་གྱི་ཆོན་ཏུ་ཕེབས་འཕྱོང་
སྐབས་ཀྱི་ཕྱང་ཕྱང་དབྱང་ལྟོ་རུ་བ་ཅུང་ཤི་རུ་ཅི་སྒོ་མཐུན་ཏེ་ར་ཞེ་ཕིན་གྱིས་ར་ཨོད་རག་དབང་འཇིགས་
མེད་སོགས་ལ་མཇལ་འཕྲད་དང་གསེལ་སྟོན་བཤམས་གནང་སོགས་ཀྱི་ཁུལ་ཏེ་གི་མི་རིགས་སྤྱི་དུས་དང་
ཆོས་ལུགས་སྤྱི་དུས་གསལ་བཤད་གནང་བ་མ་ཟད། བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགོལ་གཏོང་རྒྱུ་ལ་གནད་དོན་...

སྒྲིབ་ཀྱི་ཀྱང་དབྱང་གི་“སྲིད་རྒྱུ་དོན་ཚན་བཅུ”རྒྱུ་གནང་སྟེ་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་གྱི་ཆ་བའི་ཆ་བར་འབྱུར་བ་ནི་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་བྱིས་ཚང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ལོག་རྒྱ་དང་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་བོད་དུ་སྒྲིབ་ནས་རྒྱལ་སྤངས་པ་ཉམས་བཞེས་རྒྱུ་ལྟར་དགའ་བསུ་ལྟ་དགོས་པ་དེ་ཡིན། དོན་ཚན་དེ་གཉིས་བྱང་ན་དེ་མིན་གྱི་གནད་དོན་ནམས་གྲོས་མོལ་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་བའི་པོ་རེད། བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱ་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆའི་མི་དམངས་དང་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་སྤྱུ་ལའང་ཕན་པ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་མཛུབ་སྟོན་གནང་བ་དེས་ང་ཚོ་ངག་དབང་འཛིགས་མེད་མཆོག་གི་དོགས་འཆར་སེལ་བ་དང་ཞི་གྲོས་ལེགས་གྲུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཆོད་སེམས་འཕེལ་གྱུ་པ་བྱུང་ཡོད།

1951 ལོའི་ཟླ་ 4 ཚེས་ 29 ཉིན་ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་ཆ་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚབ་དབང་པོ་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་ཆ་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚབ་དབང་པོ་གྲོས་མོལ་དངོས་སུ་བྱེད་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། ཟླ་ 5 ཚེས་ 1 ཉིན་ཀྱུ་ཞི་མའོ་ཅེ་རྒྱུ་གིས་གནས་བའི་སྤྱི་ཚོའི་ཡངས་སྟེང་དུ་ང་ཚོ་ངག་དབང་འཛིགས་མེད་མཆོག་ལ་མཇུག་འཕྲད་གནང་སྟེ། བྱམས་བཅེ་ཆེན་པོས་ཁྱེད་ཆོ་པེ་ཅིན་དུ་ཐེབས་པར་དགའ་བསུ་ལྟ་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཆོ་ཆང་མ་བྱིས་ཚང་གཅིག་གི་མི་ཡིན་པས། བྱིས་ཚང་ནང་གི་གནད་དོན་ནི་ཚང་མ་གྲོས་མོལ་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་ན་ལེགས་གྲུབ་ཡོང་གི་རེད། ཁྱེད་ཆོ་གྲོས་མོལ་ལེགས་གྲུབ་ཡོང་བའི་སྒྲིབ་འདུན་ཡོད་ཅེས་གསུངས། མའོ་ཀྱུ་ཞིས་མཇུག་འཕྲད་གནང་བ་དེས་སྤྱི་གས་འགལ་སེལ་རྒྱ་དང་། རོས་འཛིན་གཅིག་མཐུན་ཡོང་རྒྱུ། གྲོས་མོལ་ལེགས་གྲུབ་ཡོང་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལ་འགག་ཆའི་རུས་པ་ཐོན་ཡོད།

1951 ལོའི་ཟླ་ 4 ཚེས་ 24 ཉིན། ཀྱུ་ཞི་མའོ་ཅེ་རྒྱུ་གིས་གསེལ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་གཟབ་རྒྱས་བཤམས་གནང་ནས་“གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བཅུན་ལ་མིང་རྟགས་བཀོད་པར་རྟེན་འབྲེལ་ལྷན་གནང་སྟེ། གལ་ཆའི་གསུང་བཤད་གནང་སྟེ་“ད་ཆ་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མས་དབུ་བྲིད་གནང་བའི་སྟོབས་ཤུགས་དང་པུ་ཆེན་ཡེར་ཏི་ནིས་དབུ་བྲིད་གནང་བའི་སྟོབས་ཤུགས། དེ་བཞིན་ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་བཅས་ཚང་མ་མཐུན་སྤྱི་བྱང་བ་རེད། དེ་ནི་ཀྱང་གོའི་མི་དམངས་ཀྱིས་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་རྒྱལ་ནང་ལོག་སྤྱོད་ཤོག་ཁག་གི་དབང་རྒྱར་གཏོར་ཕམ་བཏང་ནས་བྱང་བ་ཞིག་རེད། མཐུན་སྤྱིལ་འདི་རིགས་ནི་སྤྱི་གས་གང་ས་ནས་ཐུན་མོང་གི་འབད་བཅོན་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་རེད། སྤྱད་བྱིན་མཐུན་སྤྱིལ་དེའི་མང་གཞིའི་སྟེག་རང་རེའི་མི་རིགས་ཁག་སྤྱི་གས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སོགས་སྤྱི་གས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐད་ནས་འཕེལ་རྒྱས་དང་ཡར་ཐོན་ཡོང་རྒྱ་རེད”ཅེས་མཛུབ་སྟོན་གནང་བ་རེད།

ང་ཚོ་ངག་དབང་འཛིགས་མེད་མཆོག་བོད་དུ་བྱིར་ལོག་གནང་རྗེས། གྲོས་མཐུན་ལག་བཟྱར་དོན་འབྱོར་གནང་རྒྱ་དེ་རང་གི་འགན་བབ་ལས་འགན་དུ་བཅིས་གནང་སྟེ་བྱ་ཐབས་སྣ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱད་པོན་རིགས་དང་རིམ་གྲས་ཁག་གི་མི་སྣའི་ནང་གྲོས་མཐུན་དེལ་བསྐྱགས་གནང་བ་དང་། ཀྱང་དབྱང་གི་སྲིད་རྒྱུ་ལྟར་གྲོས་མཐུན་ལ་བཅི་བཀུར་ལྟ་མཁན་དང་ལག་བཟྱར་བྱེད་མཁན་མི་དེ་བས་མང་བ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བཅོན་ལེན་དང་མཐུན་སྤྱིལ་གནང་ནས་རྒྱལ་གཅིས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་སྟེ་སྟོབས་ཆེར་འབྱུར་ནས་ལས་དོན་ཁག་ལ་སྤྱུལ་མ་ཐེབས་པ་དང་། རུས་མཚུངས་རང་རུས་ཇི་ཡོད་འདོན་སྟེལ་གྱིས་“མི་དམངས་ཆོགས་པ”རྒྱན་མས་གྲོས་མཐུན་གཏོར་བཤིག་དང་མེས་རྒྱལ་ཁ་ཕྱལ་གཏོང་བའི་གཏམ་སྤྱོད་ལ་

ཁོང་གིས་བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་དམག་སྡེ་གཞིན་པ་དང་པོའི་བྱགས་འགན་བཞེས་པའི་རིང་བོད་རྒྱུ་
དཔུང་ཕྱི་མོན་སྐྱོད་དང་འཛོལ་ར་བྱགས་འཁྱུར་གནང་བ་དང་། དཔུང་སྡེ་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཀྱིས་……
རྒྱལ་སྤྱང་ཁྲ་བརྟན་དང་མཐའ་མཆོམས་སྤྱང་སྡོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཐད་རང་གི་འཁོད་དཔགས་ལ་གཞིགས་པའི་……
ལེགས་སྐྱོས་ལུལ་ཡོད།

1959 ཡེར་བོད་ཀྱི་མཚོ་རིམ་ཡོག་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ལྷ་སར་སྤྱོད་པ་ཡོང་ས་ནས་དྲག་པོའི་རོ་ཡོག་གིར་འབྱུག་
 གྲོང་རྒྱུལ་ར་ཡོད་རག་དབང་འཇིགས་མེད་མཚོག་གིས་རང་གི་ཞེན་ཚབས་ལ་མ་རྟོས་པར་བོད་བརྒྱུགས་ཀྱང་
 དབྱར་སྐུ་ཚབ་ཀྱི་ལས་ཚབ་ཐེན་ཀོན་སན་དང་ཁོང་གིས་རྒྱ་ལའི་སླ་མར་འབུལ་རྒྱུའི་སྐྱུག་གིས་ཁག་གསུམ་……
 འབུལ་ཐབས་གནང་ནས་རྒྱ་ལའི་སླ་མ་བཙོན་ལེན་བྱ་རྒྱུར་འབད་བཙོན་གང་ཡོད་གནང་བ་རེད། 1959 ཡེར་

序言 11

མཐའ་མཚམས་འཇུགས་སྐྱོན་བཅས་བྱས་ཏེ། བོད་ཀྱི་གསར་བརྗེ་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དེར་རབས་ཅན་གྱི་འཇུགས་སྐྱོན་འཕེལ་རྒྱས་རྒྱུ་ཆད་མེད་པ་བྱུང་ནས་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཉ་ལས་དགོས་པའི་གྲུབ་འབྲས་འོད་སྟོང་འབར་བ་ཐོབ་སྟེ་ཐོག་མའི་དར་རྒྱས་སྐྱོན་སྐྱུ་མཚོགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བོད་གསར་བ་ཞིག་བོད་སྡེ་རིང་ས་མཚོའི་ས་རྒྱ་གཤིན་པོའི་ཁྲོད་རྩ་རྩ་བ་གཏོང་བྱེད་ཚུགས་ནས་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཆེར་འབྱུང་བའི་ལངས་ཡོད། ཨ་ལྷ་བརྩའི་རིང་གི་ཨ་རྒྱས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་འབྲུར་སྐྱོན་དེ་དག་གི་ནང་རྩ་བ་ཐོད་རག་དབང་འཛིགས་མེད་མཚོགས་གི་ཐུགས་རལ་དང་སྤྱི་རལ་གྱི་འབྲས་བྱུང་ཆུང་ཡོད།

“གོས་མཐུན་དོན་ཚན་བརྩ་བརྩན”ལ་མིང་རྟགས་འགོད་སྐབས། གྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་དེ་མའི་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་ཆ་ཆ་ཆ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དབྱེ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྤྱི་ཚོགས་བརྒྱུད་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་དགོངས་པ་རྒྱགས་ཏེ་ད་ཆ་དབྱང་ཨ་ལྷ་བརྩ་བརྩན་ལ་སོན་པའི་ར་མོད་རག་དབང་འཛིགས་མེད་མཚོགས་ལས་བཞུགས་མེད། ཁོང་གི་བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འགོལ་གཏོང་བའི་ཨ་རྒྱས་ཀྱི་དོན་ཚན་དེའི་ནང་དངོས་སྤྱི་ཚོགས་མཐུན་ཡིན་ལ་དཔང་མི་ཞིག་གྲུང་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཐོབ་པའི་བོད་འདི་བཀའ་བསྟོད་རྒྱུ་འཛིན་ཞིང་བཅས་ལས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྩ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་ཨ་རྒྱས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་འཕྲུར་སྐྱོན་པོ་ཆེ་བྱུང་བའི་རག་དབྱེ་བས་ཤིག་ཡིན། དེས་ན་བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འགོལ་བཏང་ནས་ཨ་ལྷ་བརྩ་བརྩན་པའི་རྩ་བ་འདིར། ར་མོད་རག་དབང་འཛིགས་མེད་ཀྱི་ཚུལ་འཛིན་ཞིང་བཅས་ལས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྩ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་ཨ་རྒྱས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་འཕྲུར་སྐྱོན་པོ་ཆེ་བྱུང་བའི་རག་དབྱེ་བས་ཤིག་ཡིན། དེས་ན་བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འགོལ་བཏང་ནས་ཨ་ལྷ་བརྩ་བརྩན་པའི་རྩ་བ་འདིར། ར་མོད་རག་དབང་འཛིགས་མེད་ཀྱི་ཚུལ་འཛིན་ཞིང་བཅས་ལས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྩ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་ཨ་རྒྱས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་འཕྲུར་སྐྱོན་པོ་ཆེ་བྱུང་བའི་རག་དབྱེ་བས་ཤིག་ཡིན། དེས་ན་བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འགོལ་བཏང་ནས་ཨ་ལྷ་བརྩ་བརྩན་པའི་རྩ་བ་འདིར། ར་མོད་རག་དབང་འཛིགས་མེད་ཀྱི་ཚུལ་འཛིན་ཞིང་བཅས་ལས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྩ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་ཨ་རྒྱས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་འཕྲུར་སྐྱོན་པོ་ཆེ་བྱུང་བའི་རག་དབྱེ་བས་ཤིག་ཡིན།

བོད་མི་དམངས་ཀྱིས་མ་འོངས་པའི་ཨ་རྒྱའི་ནང་ཁོ་མཐུན་ཅང་ཅེ་མིན་སྟོན་ཤིང་རྩ་བྱུར་བའི་ཏང་གྲུང་དབྱང་གི་སྤྱི་བརྩན་འབྲུར་མེད་ཀྱི་དབྱེ་ཁྲིད་འོག ཏང་ཞའོ་ཕིན་གྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་བས་ཆེན་དར་ཆ་མཐོན་པོར་བསྐྱེད་ནས་མི་རིགས་མཐུན་སྦྱོལ་ལ་ལུགས་སྟོན་དང་། ཁ་སྤུལ་ལ་རྩོམ་མཐའ་འབྱུང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྩ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་ཨ་རྒྱས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་འཕྲུར་སྐྱོན་པོ་ཆེ་བྱུང་བའི་རག་དབྱེ་བས་ཤིག་ཡིན། ར་མོད་རག་དབང་འཛིགས་མེད་ཀྱི་ཚུལ་འཛིན་ཞིང་བཅས་ལས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྩ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་ཨ་རྒྱས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་འཕྲུར་སྐྱོན་པོ་ཆེ་བྱུང་བའི་རག་དབྱེ་བས་ཤིག་ཡིན།

序 言

1951年5月23日，在北京签订了《中央人民政府和西藏地方政府关于和平解放西藏办法的协议》(简称“十七条协议”)，西藏获得和平解放，实现了历史性的伟大转折，西藏人民走上了光明幸福的道路，这是以毛泽东主席为核心的中央第一代领导集体从西藏实际出发而做出的英明决策的伟大胜利。现任中国人民政治协商会议全国委员会副主席、当年签订“十七条协议”的西藏地方政府首席全权代表阿沛·阿旺晋美为西藏的和平解放，为祖国统一和民族团结，为西藏社会的发展进步和人民的幸福，倾注了大量心血，做出了重大贡献。阿沛·阿旺晋美从一个贵族官员到成为人民公仆的与时俱进的历史，体现了中央三代领导争取、团结、教育西藏上层人士，扶持壮大西藏爱国进步力量的一贯方针；反映了中央三代领导对西藏工作的高度重视和所做出的正确决策。同时，从另一个侧面反映了西藏爱国进步人士同党肝胆相照、荣辱与共的历史。

1949年10月1日，中华人民共和国中央人民政府成立。解放西藏成为实现祖国大陆领土完整统一的关键步骤，势在必行。1950年初，中央人民政府在命令人民解放军进军西藏的同时，宣布了和平解放西藏的方针，通知西藏地方政府派代表同中央人民政府进行谈判，解决有关和平解放西藏的事宜。但是，当时西藏地方政府中以摄政达扎·阿旺松热为首的少数亲帝分裂主义分子，却在帝国主义分子的策动下，不但不响应中央人民政府的号召，反而公然进行抗拒解放、分裂祖国的活动。在这样的历史紧要关头，阿沛·阿旺晋美提出：“西藏问题是中国内部问题，只有同中国中央政府商谈才能解决，应当派代表团去北京谈判”，为促进噶厦(即西藏地方政府)同中央和谈，做了坚持不懈的努力。

1950年4月，阿沛·阿旺晋美被升任为增额噶伦兼昌都总管，从拉萨出发前他写报告给噶厦，提出他去昌都不接任总管，而要一路东去找解放军进行和平谈判。噶厦没有采纳。他到达昌都后，立即下令遣散数千名民兵，并给噶厦写报告，反映农奴们的苦难，提出不能继续扩军备战，而应当和平谈判。昌都解放后，他先后两次与在昌都的40名僧俗官员联合签名，向噶厦送出报告，以亲身经历和对共产党解放西藏的方针政策的理解，说明解放军进军西藏，是为帮助西藏发展建设，使人民幸福，民族昌盛，请噶厦尽快派代表同中央进行谈判。

在中央人民政府和平解放西藏方针的感召下，西藏地方政府终于改变了态度，于1951年2月决定派阿沛·阿旺晋美为首席全权代表，凯墨·索安旺堆、土丹旦达、土旦列门、桑颇·丹增顿珠为全权代表，前往北京同中央人民政府进行和平谈判。阿沛·阿旺晋美出发前，给达赖喇嘛写报告，要求明确承认西藏是中国领土，同意人民解放军进藏，谈判才能成功。

1951年4月，阿沛·阿旺晋美等三位代表抵达重庆，中共中央西南局书记邓小平同志接见并宴请阿沛·阿旺晋美一行，向他们说明了共产党的民族政策和宗教政策，介绍了中央关于和平解放西藏问题的“十项政策”。指出：和平谈判最根本的是西藏回到祖国大家庭中来；欢迎人

民解放军进藏，巩固国防。有了这两条，其他问题都好商量解决。和平解放西藏对西藏广大人民，对上层人士都有好处。这次谈话使阿沛·阿旺晋美消除了疑虑，增强了和谈成功的信心。

1951年4月29日，中央人民政府全权代表同西藏地方政府全权代表之间的谈判正式开始。5月1日，毛泽东主席在天安门城楼上接见了阿沛·阿旺晋美，亲切地说，欢迎你们到北京来。我们是一家人，家里的事情大家商量着办，就能办好。祝你们谈判成功。毛主席的接见对消除分歧、取得共识、谈判成功起到了关键性的作用。

1951年5月24日，毛泽东主席举行盛大宴会，庆祝“十七条协议”的签订，并发表了重要讲话，指出：“现在达赖喇嘛所领导的力量与班禅额尔德尼所领导的力量与中央人民政府之间，都团结起来了。这是中国人民打倒了帝国主义及国内反动统治之后才达到的。这种团结是各方面共同努力的结果。今后，在这一团结的基础之上，我们各民族之间，将在各方面，将在政治、经济、文化等一切方面，得到发展和进步。”

阿沛·阿旺晋美回到西藏后，以贯彻执行协议为己任，通过各种方式在贵族官员和各阶层人士中宣传协议，按照中央的政策，争取、团结更多的人拥护和执行协议，发展壮大爱国力量，推动各项工作，同时不遗余力地同伪“人民会议”破坏协议、分裂祖国的言行进行了坚决的斗争。

他任西藏军区第一副司令员期间，关心驻藏部队的生产和生活，与部队保持紧密关系，在巩固国防、保卫边疆的工作中，作出了应有的贡献。

1955年以来，阿沛·阿旺晋美为贯彻国务院的决定，顺利成立西藏自治区筹备委员会，为粉碎流亡国外的西藏分裂主义分子乘达赖喇嘛访问印度之机阻留达赖喇嘛在印度的阴谋，做了大量的工作，尽了应有的责任。1959年西藏上层反动集团在拉萨发动了全面武装叛乱，阿沛·阿旺晋美不顾个人安危，设法向达赖喇嘛送去了中央驻藏代表谭冠三和他本人的三封信，为争取达赖喇嘛尽了最大的努力。1959年3月28日，周恩来总理发布国务院命令，解散西藏地方政府，由西藏自治区筹备委员会行使西藏地方政府的职权，阿沛·阿旺晋美受命出任筹备委员会副主任委员兼秘书长，担负起参与和领导西藏人民平息叛乱、进行民主改革、建设民主政权、进行社会主义革命和社会主义现代化建设的责任。后来在北京履行国家领导人职责期间，他坚定不移地执行党的民族政策，参与和领导了《中华人民共和国民族区域自治法》的制定。在外交活动中，不论率团出访或会见外宾，他始终坚持独立自主的和平外交政策。同时，他始终不渝地关注着西藏的政治、经济、文化、教育和语言文字的发展。半个世纪以来，在中国共产党的正确领导下，西藏各民族干部、各民族人民、驻藏人民解放军部队紧密团结，艰苦奋斗，保卫国防，建设边疆，西藏的革命和社会主义现代化建设不断发展，取得了举世瞩目的辉煌成就，一个初步繁荣昌盛的社会主义新西藏已经深深植根于西藏高原的沃土中，屹立在世界屋脊